

بومی پذیری در آزمون سراسری سال ۱۴۰۳

عدم دسترسی به حداقل امکانات رفاهی لازم، فشار روانی پذیرفته شدن در مکانی دور از محل زندگی و خانواده و اثرات روانی و اجتماعی منفی ناشی از آن از سوی دیگر، با یکدیگر مربوط بوده و باعث افت تحصیلی دانشجویان شده است. در سال ۱۳۶۹ با توجه به گسترش رشته‌های تحصیلی و ماهیت هر رشته و توسعه مراکز آموزش عالی در سطح کشور، طرحی در شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید که باعث تغییرات عمده در گزینش بومی شد. از جمله تغییرات این بود که رشته‌ها به چهار دسته رشته‌های استانی، ناحیه‌ای، قطبی و کشوری تقسیم شدند و ملاک تعیین بومی بودن، محل اخذ مدرک تحصیلی سه سال آخر دوره متوسطه برای داوطلبان شد. هرچند طی سال‌های بعد این طرح تغییرات بسیار جزئی داشت ولی اصل گزینش بومی کنونی را می‌توان از نتایج مصوبه مذکور دانست.

اهم اهداف بومی‌گزینی

گزینش بومی اهداف زیادی داشته است که از آن جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- کاهش مشکلات اقامتی و معیشتی دانشجویان و دانشگاه‌ها (نظیر مشکل کمبود خوابگاه، افت تحصیلی ناشی از دوری خانواده و مشکلات اقتصادی)؛
- ۲- کاهش مهاجرت‌های درون کشوری؛
- ۳- امکان قبولی بیشتر داوطلبان بومی با توجه به امتیازات در نظر گرفته‌شده، در رشته‌های واقع در منطقه بومی؛

نکته قابل توجه: همه تعاریف، شرایط و ضوابط در مورد بومی پذیری مندرج در این ویژه نامه، مربوط به گزینش آزمون سراسری سال ۱۴۰۳ می‌باشد و شامل گزینش آزمون اختصاصی پذیرش دانشجو - معلم در دانشگاه فرهنگیان نمی‌باشد.

گزینش متقاضیان ورود به آموزش عالی در کشورهای مختلف به شیوه‌های متفاوتی صورت می‌گیرد که با توجه به نظام آموزشی هر کشور متفاوت است. در بسیاری از کشورها که بین عرضه و تقاضا هماهنگی وجود دارد، افراد می‌توانند به هر رشته و دانشگاهی که حداقل الزامات آن را داشته باشند، وارد شوند و به تحصیل ادامه دهند. در بسیاری موارد، نظام‌های آموزشی برای حفظ دانش‌آموختگان در همان شهر، جلوگیری از مهاجرت‌های احتمالی و ... امتیازاتی برای ورود به دانشگاه در شهر محل تولد یا محل سکونت داوطلبان قائل می‌شوند.

بحث بومی‌پذیری در نظام آموزش عالی کشورمان نیز با هدف ایجاد توازن بین عرضه و تقاضا مطرح و اجرا شده است. در گزینش بومی برخی از رشته‌ها و دانشگاه‌ها، امتیازات خاصی برای داوطلبان بومی آن رشته و دانشگاه در نظر گرفته می‌شود.

سابقه گزینش بومی در نظام آموزش عالی کشور به سال ۱۳۶۵ برمی‌گردد که در آن تمامی استان‌های کشور (به جز تهران) به ۸ ناحیه تقسیم شدند و همه داوطلبانی که محل اخذ مدرک دو سال آخر متوسطه آنان در یکی از این ناحیه‌ها بود، بومی آن ناحیه محسوب می‌شدند. این شیوه بومی‌گزینی تا سال ۱۳۶۸ ادامه یافت. کاردان فنی برق-الکترونیک در گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی، پرستاری و مامایی در گروه آزمایشی علوم تجربی و همه رشته‌های دبیری در گروه آزمایشی علوم انسانی برخی از رشته‌های بومی در آن زمان بودند.

پژوهش‌ها و بررسی‌هایی که در سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۹ انجام گرفت و اطلاعاتی که دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به وزارت فرهنگ و آموزش عالی وقت ارسال کردند، حاکی از این امر بود که مشکلات آموزشی دانشگاه‌ها از قبیل مشروطی، اخراجی و افت تحصیلی دانشجویان، در آن سال‌ها از یک‌سو و نداشتن یا نامناسب بودن خوابگاه‌ها و

جدول (الف) دسته‌بندی نواحی بومی کشور

استان‌های تابعه	نواحی بومی
البرز - تهران - زنجان - سمنان - قزوین - قم - مرکزی	(۱) ناحیه یک
آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی - اردبیل	(۲) ناحیه دو
اصفهان - چهارمحال و بختیاری - یزد	(۳) ناحیه سه
سیستان و بلوچستان - کرمان	(۴) ناحیه چهار
بوشهر - فارس - کهگیلویه و بویراحمد - هرمزگان	(۵) ناحیه پنج
کردستان - کرمانشاه - همدان	(۶) ناحیه شش
ایلام - خوزستان - لرستان	(۷) ناحیه هفت
خراسان رضوی - خراسان شمالی - خراسان جنوبی	(۸) ناحیه هشت
گلستان - گیلان - مازندران	(۹) ناحیه نه

تعیین استان بومی

اولین مرحله در انجام گزینش بومی، تعیین استان بومی هر داوطلب است. برای تعیین استان بومی هر داوطلب، در صورتی که محل اخذ مدرک تحصیلی سه سال آخر دوره متوسطه (برای داوطلبان نظام ۳-۶ محل اخذ مدرک تحصیلی سه سال آخر دوره دوم متوسطه و برای داوطلبان نظام سالی واحدی یا ترمی واحدی، محل اخذ مدرک پیش‌دانشگاهی و مدرک دیپلم و مدرک سال ماقبل دیپلم) در یک استان باشد، داوطلب بومی آن استان تلقی می‌شود و در صورتی که محل اخذ مدرک تحصیلی سه سال آخر داوطلبی در یک استان نباشد، استان محل تولد داوطلب به‌عنوان استان بومی وی در نظر گرفته می‌شود. به مثال زیر توجه نمایید:

مثال:

استان سال آخر تحصیل: استان تهران	استان بومی ← استان یزد
استان سال ماقبل آخر تحصیلی: استان خراسان رضوی	
استان دو سال ماقبل آخر تحصیلی: استان خراسان رضوی	
استان تولد: استان یزد	

ج) رشته‌های قطبی: از مجموع چند ناحیه، یک قطب بومی ایجاد می‌شود. رشته‌هایی قطبی هستند که در اکثر نواحی وجود نداشته ولی در چند ناحیه مجاور که به‌عنوان یک قطب تلقی می‌شود، وجود دارند. جدول زیر تقسیم‌بندی قطب‌های کشور را نشان می‌دهد:

جدول (ب) دسته‌بندی قطب‌های بومی

ناحیه موجود در هر قطب	استان‌های تابعه	قطب‌های بومی
ناحیه (۱) + ناحیه (۹)	البرز - تهران - زنجان - سمنان - قزوین - قم - گلستان - گیلان - مازندران - مرکزی	(۱) قطب یک
ناحیه (۸) + ناحیه (۴)	خراسان جنوبی - خراسان رضوی - خراسان شمالی - سیستان و بلوچستان - کرمان	(۲) قطب دو
ناحیه (۲) + ناحیه (۶)	آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی - اردبیل - کردستان - کرمانشاه - همدان	(۳) قطب سه
ناحیه (۳) + ناحیه (۷)	اصفهان - ایلام - چهارمحال و بختیاری - خوزستان - لرستان - یزد	(۴) قطب چهار
ناحیه (۵)	بوشهر - فارس - کهگیلویه و بویراحمد - هرمزگان	(۵) قطب پنج

د) رشته‌های کشوری: شامل رشته‌هایی است که در اکثر قطب‌های کشور وجود ندارد و تنها در معدودی از دانشگاه‌ها ارائه می‌شوند؛ به‌عنوان نمونه، گزینش بومی برای تمامی رشته‌های گروه آزمایشی هنر در دوره روزانه با توجه به ظرفیت بسیار کم آن‌ها، در مقایسه با سایر گروه‌ها، اعمال نمی‌شود و در نتیجه نوع گزینش آن کشوری است. **توجه:** تنوع گزینش بومی طبق دسته‌بندی فوق، مخصوص دوره روزانه است.

گزینش بومی در دوره‌های مختلف

۱) دوره روزانه

در دوره روزانه با توجه به ماهیت رشته‌ها و درصد پوشش آن‌ها در استان‌های مختلف گزینش بومی از نوع بومی استانی، بومی ناحیه‌ای و بومی قطبی ارائه می‌شود. همچنین چنانچه رشته‌ای در تعداد معدودی از دانشگاه‌ها ارائه شود یا ظرفیت رشته متناسب با نسبت شرکت‌کنندگان نباشد، گزینش بومی بر آن اعمال نمی‌شود و نوع گزینش آن کشوری است. نوع گزینش رشته‌ها در دوره روزانه در دفترچه راهنمای انتخاب رشته آزمون سراسری (دفترچه شماره ۲) در ابتدای کدرشته-محل‌های مربوط به هر گروه آزمایشی، ارائه می‌شود. داوطلبان لازم است در زمان انتخاب رشته به نوع گزینش رشته انتخابی توجه نمایند.

دسته‌بندی رشته‌های تحصیلی بر حسب گزینش بومی

الف) رشته‌های استانی: رشته‌هایی هستند که در اکثر استان‌ها گسترش داشته و از نظر کاربردی نیز فارغ‌التحصیلان آن رشته‌ها نیاز استان را تأمین می‌کنند.

ب) رشته‌های ناحیه‌ای: از مجموع چند استان مجاور یک ناحیه بومی تعیین می‌شود. رشته‌هایی ناحیه‌ای هستند که در اکثر استان‌ها وجود نداشته ولی در چند استان مجاور که به‌عنوان یک ناحیه تلقی می‌شوند وجود دارند. دسته‌بندی نواحی بومی کشور بر اساس جدول زیر است:

و ۵ درصد ایثارگران، حدود ۶۰ درصد ظرفیت باقیمانده هر رشته محل به صورت گزینش بومی و حدود ۴۰ درصد آن به صورت گزینش آزاد انجام می شود. این رشته ها در جدول زیر مشخص شده اند:

گروه علوم انسانی	گروه علوم تجربی	گروه علوم ریاضی و فنی
حقوق	پزشکی	مهندسی برق
روانشناسی	دندانپزشکی	مهندسی مکانیک
حسابداری	داروسازی	مهندسی کامپیوتر
	دامپزشکی	مهندسی عمران
		مهندسی معماری
		مهندسی صنایع

۲- در سایر رشته های دوره روزانه آزمون سراسری، بعد از کسر سهمیه ۲۵ درصد و ۵ درصد ایثارگران، از مابقی ظرفیت میزان پذیرش بومی حدود ۸۰ درصد است و گزینش حدود ۲۰ درصد دیگر ظرفیت، به صورت آزاد انجام می شود.

۲) دوره های نوبت دوم (شبانه)

نوع گزینش بومی تمامی رشته محل های دوره های نوبت دوم (شبانه) و نیمه حضوری (در صورت وجود) از نوع بومی استانی است. بعد از کسر سهمیه ۲۵ درصد و ۵ درصد ایثارگران، از باقیمانده ظرفیت حدود ۸۰ درصد ظرفیت رشته های نوبت دوم به داوطلبان بومی هر استان تعلق خواهد گرفت و حدود ۲۰ درصد به داوطلبان آزاد اختصاص می یابد.

۳) دوره های پیام نور و غیرانتفاعی

تمامی رشته محل های دانشگاه پیام نور و مؤسسات غیرانتفاعی به صورت بومی ناحیه ای گزینش می شوند؛ بدین معنا که بعد از کسر سهمیه ۲۵ درصد و ۵ درصد ایثارگران، از باقیمانده ظرفیت حدود ۸۰ درصد ظرفیت رشته محل های این دوره ها به داوطلبان بومی نواحی مربوط و بقیه به داوطلبان آزاد اختصاص می یابد.

لازم به ذکر است، نوع گزینش رشته های دانشگاه پیام نور از آزمون سراسری سال ۱۳۹۶، به بومی ناحیه ای تغییر یافته است و دیگر نیازی به بررسی جدول مراکز پذیرنده تحت پوشش هر واحد دانشگاه پیام نور نیست.

۴) دوره مجازی، پردیس خودگردان، دوره شهریه پرداز و دانشگاه آزاد اسلامی

تمامی رشته محل های مجازی، پردیس خودگردان، شهریه پرداز (رشته های تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و چهار رشته پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، دامپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی که پذیرش آن ها توسط سازمان ملی سنجش و ارزشیابی نظام آموزش کشور انجام می شود، به صورت کشوری گزینش می شوند و گزینش بومی در آن ها اعمال نمی شود (سهمیه بندی اعمال می شود)؛ لذا پس از کسر ۲۵ درصد و ۵ درصد سهمیه ایثارگران، باقیمانده ظرفیت به نسبت تعداد داوطلبان هر یک از مناطق سه گانه (منطقه یک، دو و سه) کل کشور و خانواده شهدا در هر رشته محل اختصاص می یابد.

۵) دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی (تربیت معلم)

برای پذیرش دانشجو در دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی بر اساس مصوبات دوازدهمین و نوزدهمین جلسه شورای سنجش و پذیرش دانشجو مورخ ۱۳۹۷/۴/۱۷ و ۱۳۹۸/۵/۵، همه داوطلبان بومی هر استان مجاز به انتخاب کدرشته محل های مربوط به استان خود می باشند اما در کدرشته محل هایی که اولویت برای شهر یا بخش خاصی در نظر گرفته شده است (این موضوع در مقابل کدرشته محل نوشته شده است) ابتدا داوطلبان بومی آن شهرها یا بخش هایی که دارای اولویت هستند (حداقل ۲ شهر (یا بخش) از ۴ شهر (یا بخش) «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال ماقبل آخر»، «محل اخذ

داوطلب برای آنکه باند در دوره روزانه، بومی یک کدرشته محل است یا خیر بایستی به موارد زیر دقت کند:

- ابتدا به نوع گزینش رشته توجه نماید (نوع گزینش رشته ها در دفترچه راهنمای شماره ۲ آزمون سراسری، تحت عنوان جدول رشته های تحصیلی ارائه شده است. کدرشته محل هایی که مخصوص شهر یا بخش مشخص می باشند (در توضیحات کدرشته محل مشخص شده است) شامل این موضوع نمی شوند.)

- استان بومی خود را که با توجه به مطالب ارائه شده تعیین و در کارنامه داوطلب درج شده است در نظر بگیرد.

- اگر نوع گزینش بومی رشته، استانی است، داوطلب در این رشته فقط در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی واقع در استان بومی خود، بومی خواهد بود.

- اگر نوع گزینش بومی رشته، ناحیه ای است، داوطلب در این رشته در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی واقع در استان بومی خود و استان های هم ناحیه با استان بومی خود، بومی محسوب خواهد شد.

- اگر نوع گزینش بومی رشته، قطبی است، داوطلب در این رشته در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی واقع در استان بومی خود و استان های هم قطب با استان بومی خود، بومی محسوب خواهد شد.

- اگر نوع گزینش رشته کشوری است، گزینش بومی اعمال نخواهد شد. (البته باید توجه داشت که تقسیم بندی ظرفیت بین سهمیه ها (سهمیه بندی) اعمال خواهد شد یعنی بعد از کسر ۲۵ درصد و ۵ درصد از ظرفیت برای ایثارگران، باقیمانده ظرفیت به نسبت تعداد داوطلبان هر یک از مناطق سه گانه (منطقه یک، منطقه دو، منطقه سه کل کشور) و خانواده شهدا به ترتیب به داوطلبان دارای سهمیه منطقه یک، منطقه دو، منطقه سه و خانواده شهدا اختصاص خواهد یافت.)

توجه: اگر گزینش یک رشته محل، بومی (استانی، قطبی یا ناحیه ای) باشد این نکته به این مفهوم نیست که فقط داوطلبان بومی اجازه انتخاب آن ها را دارند؛ بلکه شانس قبولی داوطلبان بومی در این رشته محل بیشتر از سایر داوطلبان غیربومی است، لازم به ذکر است محاسبه شانس قبولی متأثر از ظرفیت اختصاص یافته به هر کدرشته محل است.

برای روشن تر شدن موضوع، مثال هایی از چگونگی تأثیر گزینش بومی در افزایش یا کاهش شانس قبولی داوطلبان ارائه می شود:

مثال ۱: فرض کنید داوطلبی در گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی، بومی استان یزد و متقاضی پذیرش در رشته مهندسی معماری است. نوع گزینش رشته مهندسی معماری ناحیه ای است. با توجه به اینکه استان بومی داوطلب، یزد است و یزد طبق جدول دسته بندی نواحی کشور، هم ناحیه با استان های اصفهان و چهارمحال و بختیاری است؛ این داوطلب در رشته مهندسی معماری، بومی دانشگاه های استان بومی خود (یزد) و دانشگاه های استان های اصفهان و چهارمحال بختیاری خواهد بود؛ ولی برای مهندسی معماری دانشگاه مازندران با توجه به اینکه استان مازندران هم ناحیه با استان یزد نیست، غیربومی محسوب خواهد شد.

مثال ۲: فرض کنید داوطلبی در گروه آزمایشی هنر، بومی استان اصفهان است و متقاضی رشته صنایع دستی در دوره روزانه است. از آنجا که نوع گزینش رشته مذکور کشوری است، لذا گزینش بومی برای این رشته اعمال نخواهد شد (البته سهمیه بندی اعمال می شود)؛ پس انتخاب رشته صنایع دستی دانشگاه هنر اصفهان نسبت به دانشگاه مازندران موجب افزایش شانس قبولی داوطلب نخواهد بود و در این قبیل رشته ها وضعیت علمی هر یک از داوطلبان و نسبت شرکت کنندگان هر یک از سهمیه های مناطق یک، دو و سه تعیین کننده خواهد بود.

میزان پذیرش بومی رشته ها در دوره روزانه

رشته ها در دوره روزانه به دودسته پُرمتقاضی و کم متقاضی تقسیم می شوند. پس از کسر ۲۵ درصد و ۵ درصد سهمیه ایثارگران، باقیمانده ظرفیت به صورت ذیل به سایر داوطلبان اختصاص می یابد:

۱- میزان پذیرش بومی در رشته های پُرمتقاضی دوره روزانه، با توجه به اینکه نگاه بومی در آن ها کمتر است، تعدیل شده است. در این قبیل رشته ها، بعد از کسر سهمیه ۲۵ درصد

محضری از پذیرفته‌شدگان کدرشته‌محل فوق مطابق اسناد تعهد محضری ابلاغ شده به دانشگاه‌های علوم پزشکی براساس ضوابط این آیین نامه در بدو ثبت نام است.

۴- پذیرفته‌شدگان کدرشته محل مصوبه فوق، مجاز به جابجایی کدرشته محل قبولی نمی‌باشند.

۵- پذیرفته‌شدگان کدرشته محل مصوبه فوق، مجاز به ادامه تحصیل تا قبل از گذراندن نیمی از دوران تعهد نمی‌باشند. در صورت ادامه تحصیل دانش‌آموختگان این سهمیه در مقطع تخصص، بخش باقیمانده از دوره تعهد خدمت باید پس از اتمام مقطع تخصص در محل خدمت دوره تعهد، انجام پذیرد. مدت تحصیل در دوره تخصص جزء مدت تعهد خدمت محسوب نخواهد شد.

۶- ارائه مدرک تحصیلی پذیرفته‌شدگان کدرشته محل مصوبه فوق، بعد از اتمام دوره تعهد انجام می‌پذیرد.

۷- دانش‌آموختگان این سهمیه، در طول زمان تعهد، مجاز به فعالیت پزشکی رسمی در سایر نقاط کشور نمی‌باشند.

۸- شرط لازم برای گزینش در هر کدرشته محل مصوبه فوق، کسب حدنصاب نمره علمی ۸۰ درصد گزینش آزاد رشته اصلی دوره روزانه آن دانشگاه (متناظر با کدرشته محل مصوبه) است.

۹- همه داوطلبان امکان انتخاب این کدرشته‌محل‌ها را دارند. پذیرش در هر یک از این کدرشته‌محل‌ها به صورت آزاد و رقابتی ابتدا با اولویت داوطلبان بومی استان کدرشته محل‌های فوق انجام می‌شود و در صورت خالی ماندن ظرفیت و نبود داوطلب بومی حائز شرایط دارای حدنصاب نمره، پذیرش ظرفیت خالی مانده از میان سایر داوطلبانی که کد فوق را انتخاب کرده‌اند و حدنصاب نمره را دارا باشند، انجام می‌شود. داوطلبان غیربومی در صورت قبولی همانند داوطلبان بومی، مشمول تعهد خدمت کدرشته محل مربوطه و شرایط و ضوابط آیین نامه یاد شده هستند.

تبصره: پذیرش در هر یک از کدرشته‌محل‌های استان سیستان و بلوچستان، به صورت آزاد و رقابتی ابتدا با اولویت داوطلبان بومی شهرها یا بخش‌های تعیین شده آن کدرشته‌محل است، در صورت خالی ماندن ظرفیت، داوطلبان بومی استان سیستان و بلوچستان و چنانچه باز هم ظرفیت خالی بماند از میان سایر داوطلبانی که کد فوق را انتخاب کرده‌اند و حدنصاب نمره را دارا باشند، انجام می‌شود. داوطلب بومی شهر یا بخش، طبق بند ۱۱ مصوبه جلسه ۱۲ شورای سنجش و پذیرش دانشجو مشخص می‌شود. (داوطلبی بومی شهر در نظر گرفته می‌شود که حداقل ۲ شهر از ۴ شهر «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال ماقبل آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر تحصیلی» و «محل تولد» با شهر رشته تعیین شده تطابق داشته باشد. داوطلبی بومی بخش در نظر گرفته می‌شود که حداقل ۲ بخش از ۴ بخش «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر تحصیلی»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال ماقبل آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی دو سال ماقبل آخر» و «محل تولد» با بخش رشته تعیین شده تطابق داشته باشد.)

ج- داوطلبان باید به وضعیت علمی خود نیز توجه داشته باشند؛ به این معنا که اگر برای کدرشته‌ای بومی محسوب شوند، به معنای قبولی قطعی آنان نخواهد بود؛ مثلاً اگر داوطلبی بومی استان تهران یا یکی از استان‌های واقع در ناحیه یک باشد و رتبه کشوری بالای ۲۰۰۰۰ در گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی کسب نموده باشد، بومی رشته مهندسی عمران در دوره روزانه دانشگاه‌های شهر تهران خواهد بود؛ ولی از آنجاکه رقابت در رشته مذکور زیاد است، شانس قبولی داوطلب در رشته مذکور در سطح تهران بسیار پایین خواهد بود.

د- اگر داوطلبی بومی کدرشته‌ای نباشد به معنای عدم امکان قبولی برای وی نیست؛ بلکه به این معنا است که با داوطلبان غیربومی و در ظرفیت مربوط به آن‌ها به رقابت می‌پردازد.

ه- تقدم در انتخاب رشته داوطلبان موجب افزایش شانس قبولی آنان نمی‌شود؛ به عبارت دیگر اگر داوطلبی با وضعیت علمی پایین‌تر، کدرشته‌ای را در انتخاب‌های اولیه، درج نماید و داوطلبی دیگر با وضعیت علمی بالاتر همان کدرشته را در انتخاب‌های آخر درج نماید، شانس قبولی داوطلب اول افزایش نخواهد یافت؛ بلکه همه داوطلبان، چه در انتخاب اول و چه در انتخاب آخر، بر اساس وضعیت علمی، سهمیه، استان بومی و موارد دیگر که در دفترچه راهنمای شماره ۲ آزمون سراسری درج شده است، گزینش خواهند شد.

مدرک تحصیلی دو سال ماقبل آخر» و «محل تولد» با شهر (یا بخش) رشته تعیین شده، تطابق داشته باشد) پذیرش می‌شوند و در صورتی که ظرفیت خالی بماند (داوطلب واجد شرایط بومی شهر یا بخش براساس دامنه پذیرش وجود نداشته باشد)، از داوطلبان بومی همان استان که کدرشته محل مزبور را انتخاب نموده‌اند، پذیرش انجام می‌شود. شایان ذکر است از پذیرفته‌شدگان تعهد لازم برای خدمت در شهر یا بخش مندرج در محل خدمت ستون «محل تحصیل / مخصوص داوطلبان بومی / محل خدمت» اخذ خواهد شد.

نکات مهم:

الف- طبق قانون اصلاح بند (۳) ماده واحده قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی مصوب مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ مجلس محترم شورای اسلامی، در برخی از رشته‌های علوم پزشکی، ۳۰ درصد ظرفیت به داوطلبان مناطق محروم (دارای تعهد خدمت) اختصاص داده شده است که پذیرش این رشته‌ها و همچنین سایر رشته‌های وزارت بهداشت دارای تعهد خدمت، تابع شرایط ذیل است (شرایط کامل در دفترچه انتخاب رشته بیان شده است):

- در رشته‌محل‌هایی که «مخصوص داوطلبان بومی استان خاصی» است، همه داوطلبانی که استان بومی آن‌ها مطابق با استان رشته باشد، اجازه انتخاب آن کدرشته محل را دارند.
- در رشته محل‌هایی که «مخصوص داوطلبان بومی شهر (یا بخش) خاصی» است، همه داوطلبانی که حداقل ۲ شهر (یا بخش) از ۴ شهر (یا بخش) «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال ماقبل آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی دو سال ماقبل آخر» و «محل تولد» با شهر (یا بخش) رشته تعیین شده، تطابق داشته باشد، اجازه انتخاب آن کدرشته محل را دارند. بدیهی است سایر داوطلبان مجاز به انتخاب این کدرشته محل‌ها نیستند. باید توجه داشت که ممکن است تعدادی از داوطلبان، بومی بیش از یک شهر (یا بخش) باشند.

- در رشته‌محل‌هایی که «مخصوص داوطلبان استان سیستان و بلوچستان با اولویت پذیرش داوطلبان بومی مناطق تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی زابل، زاهدان یا دانشکده علوم پزشکی ایرانشهر» هستند، همه داوطلبان بومی استان سیستان و بلوچستان مجاز به انتخاب این رشته‌محل‌ها می‌باشند اما اولویت پذیرش با داوطلبانی است که حداقل ۲ شهر (یا بخش) از ۴ شهر (یا بخش) «محل اخذ مدرک تحصیلی سال آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی سال ماقبل آخر»، «محل اخذ مدرک تحصیلی دو سال ماقبل آخر» و «محل تولد» با شهر (یا بخش) منطقه رشته تحت پوشش تعیین شده تطابق داشته باشد و در صورتی که ظرفیت خالی بماند، از داوطلبان بومی استان سیستان و بلوچستان که کدرشته‌محل‌های فوق را انتخاب کرده‌اند، نیز پذیرش انجام می‌شود. حدنصاب این رشته‌ها، همان حدنصاب رشته اصلی در دوره روزانه آن دانشگاه می‌باشد. این حدنصاب برای داوطلب آزاد ۸۰ درصد گزینش آزاد و برای داوطلب رزمنده و ایثارگر مطابق قوانین رزمندگان و ایثارگران است.

- شایان ذکر است از همه پذیرفته‌شدگان این کدرشته‌محل‌ها تعهد لازم برای خدمت در شهر یا بخش محل خدمت مندرج در ستون «نام مناطق محروم محل خدمت پس از فارغ‌التحصیلی» در جداول مربوطه (مندرج در دفترچه راهنمای انتخاب رشته) اخذ خواهد شد.

ب- ماده واحده افزایش «ظرفیت پذیرش پزشکی در مقطع عمومی» و ماده واحده «افزایش ظرفیت دندانپزشکی در مقطع عمومی» مصوب جلسات ۸۵۱، ۸۵۲ و ۸۶۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی، در آزمون سراسری سال ۱۴۰۳ نیز اجرا می‌شود. این افزایش ظرفیت به صورت کدرشته محل‌های مشخص و مجزا با درج محل تعهد خدمت در دفترچه راهنمای انتخاب رشته آزمون سراسری سال ۱۴۰۳ درج می‌شود و صرفاً برای ارائه خدمت در شهرستان‌ها و مناطق محروم و کم برخوردار است. شرایط و ضوابط این افزایش ظرفیت، براساس آیین نامه اجرایی مصوب جلسه ۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو به شرح ذیل است (شرایط کامل در دفترچه انتخاب رشته بیان شده است):

۱- پذیرفته‌شدگان کدرشته محل‌های فوق، دارای تعهد خدمت به مدت یک و نیم برابر طول دوره تحصیل در مناطق محروم و کم برخوردار هستند.

۲- تعهدات فوق قابل خرید و جابجایی نمی‌باشد.

۳- دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی محل قبولی، مکلف به اخذ تعهد خدمت